

NEMZETI UJSÁG.

Alapítá **KULTSÁR ISTVÁN** táblabíró, kladja özvegye.

Előfizetheti minden os. kir. postahivatalnál s helyben a szerkesztőségénél, Zoldkert utca 488. szám alatt földszint, a hivatalban.

Tisztán írott czimeket kérünk. Levelek a szerkesztőségnek czimzendők.

Előfizetési díj félévre postán és helyben borítékkal 6 forint, boríték nélkül házhoz küldve 5 forint e. pénzben.

Megjelenik hetenkint négyszer egy egy iv.

TARTALOM.

Hazai napló. Országgyűlés. (338. ker. 274. orsz. 339. ker. 274. orsz. ülések. — 7 rendbeli k. leirat és válasz. — Előleges közl. az országgyűlés bekezdése és új törvények iránt.) Vid. lev. Nyitóról (közgy. a közszükségletek iránt.) A tisztbeli esküdtek bíraskodása. Győr-ből (közgy. a közszükségletek iránt.) Mont lev. K.L. iránt.) — Bel- és külföldi telegraph.

Külföldi napló. Spanyol- Angolország. China. **Élet. Irodalom és művészet.** Estikék (ismert.) Ikerv. hírnök. Apróságok. Nemz. színházi jel.

Hirdetők.

HAZAI NAPLÓ.

Országgyűlés (H — nők után). CCCXXXVIII. ker. ülés délután 5 órakor. Ghiczy ker. jegyző hitelesíté a középponti vasut tárgyában készített izenetet és t. javaslatot, mely a nyomban tartott

Országos ülésbe azonnal be is adatott. Miután fölvetett a t. KK. és RRnek a hitelintezet tárgyában érkezett k. k. leirat folytán kelt izenete a m. FRR-hez, mely, a nm. személynöknek a felelősség elve körüli nyilatkozata után, a kir. leiratban a felelősség elvét úgy látván fölállítva, mint az az egész törvénykönyvben, még a híres Ulászló törvényeit sem véve ki, sehohol sincs, minden változás nélkül megtartatván, a m. FRR-hez által is küldetett. — Ezután az ítélőmester jelenté, m. kint a m. FRR. a magyar nyelv és nemzetiség tárgyábani törvényjavaslat minden pontjaiban megegyeznek, egyedül a Horvátországra nevezte fölállított hat évre nézve kéri a t. RRet ellátlásra. De a t. RR. megmaradtak a szerkezet mellett, s a m. FRRet föl szólították, hogy egyezzenek meg a törvényjavaslatnak a concertatio alá leendő becsátásában; miben a m. FRR. meg is egyeztek, füstent tett nyilatkozatukban kijelentvén, miszerint nem ellenzik, hogy a hat év kimaradását a concertationális választmány próbálja kivívni. — Továbbá a vallás tárgyában fölterjesztett fölírásban a m. FRR. megegyeztek. — Ezután olvastattó a ker. elnökség által bemutatott fölírasi javaslata a t. RRnek a középponti vasut tárgyában. Minek végeztével jelentett a concertationnak 7 órakor leendő tartása. — Ezután elegyes ülésbe hivatván meg a t. RR., miután onnét visszatértek volna, olvastattó a vegyesházasságok tárgyában érkezett kegy. kir. válasz. — Miután az ülés ismét

Kerületi vé változott át, melyben hitelesített a t. RRnek az 1836: 25. t. tárgyában érkezett k. k. válasza kelt határozata. — Tárgyaltattó ezután a m. FRRnek az ország közszükségeinek fedezésére tett országos ajánlat tárgyában kelt válaszizenete. B. megye követe elérkezéniülve jelenté e tárgy jelenlegi állása fölött fájalmát, mondván hogy azon nemzet, mely 1807ben s 1813ban oly tetemeseket áldozott a haza javára, most midőn anyagi jólétnek előmozdítására fizetünk, nem örömet fizetne-e, s hát csak azért csatáztak a t. RR., hogy egy milliót vigyenek haza? fejtegeté, mennyire szükséges a népre a jó ut, mely ha kiadott néhány forintjának következményét látja, milly örömet fog fizetni, s mellyet jobban gyönyörködtet egy jó má-

jusi eső a museumnál s a statistikai hivatalnál; mondá, hogy e tárgynál a két tabla egy jog fölött verseng, a főrendi tabla kezdeményi jogot kíván gyakorolni, mire még eddig pelda nincs, mert az 1836ki országgyűlés is kimondta, hogy a pénzbeli ajánlatok egyedül az első tabla jogaihoz tartoznak, e jog fölött örökösni kell, mert itt kell a haza javának földelölni. Megható elke-rederessel monda szónok, hogy miután e tárgyban utó-szor szólal föl, milly nehezezen esik e tárgytól bucsut ven-nie; az isteni szikra a közös teher, a fel-lősség, olly embrióban állott előttünk, mindent elköveztünk, osztoz-ni kívántunk a teherviselésben, ha nem épen úgy is, mint természetijog szerint lehetne követelni, s a FRR. magas politiceja meghiusítá minden tervünket; a FRR. valljon megkerdezték-e, hogy az adozó nép bírja-e a ter-het, azon nyomorult nép, kit az ág is huz, s ki mind az athenei képen ábrázolt tehén, míg tején mas fölhiszik, mindig sovány marad; az aristocratia fukarkodik, míg a nép éhezik, mellynek eledelt kell minden esetre adni, mert mai világban mar csodák nem történnek, s száraz halakkal s néhány kenyérral ezereket nem táplálunk, ki nem elégítünk, mert most mindenki többet kíván. Szó-nok kinyilatkozta: hogy miután minden munkasá-gat arra építette, hogy segítsék a hazán, melly segedelemért, nem irlalomért kiált, s mellyet követelhet, a RRnek pedig a segítséget megvonni nincs hatalmukban, mert az füstbe vinne mindent; s miután ezen kivanságot itt hiúsulni látja: nem ad semmit. — Ezután Cs. megye követe B. követeivel egy helyzetben lenni nyilvánítván magát, fejte-gété, hogy az aristocratia mivel irlgattó a megyékben a hazi adó megbuktatására, mikint a haziadónak azért nem vetik alá magukat, mivel azt factiók határozzak el, s így az őket igazságtalanul nyomná; mind ezen kedvetlen körülmények között még sem szűnt a remény, mert országgyűlésre jöven, a RR. kinyilatkozta, hogy a nép a terhet nem bírja, hogy tekintetbe vétetvén az igazságtalan teher, az adó-zó népen segítséket; de fadjalom! a honnan segedel-met vártak a RR., onnan tamadt a leolvasztás s épen a kkor, midőn a RR. táblájánál egy lélek sem volt, ki a parányi millióra mert volna szavazni; a RR. el ala-kult többség a summára, de a FRR. — kik a nép érdekei képviselőnek szeretik magokat néhanéha nevezgetni — valljon jutott-e eszökbe az adozó nép által fizetett haziadó, azon teher, melly a közmunkákat is bele számítva összesen 11 millióra rug? jutott-e ez eszé-be azon magas aristocratiának, melly kétszer annyit bír, mint az összes adozó nép, s melly még is 1 led részt akar elvállalni? köztelherviselés-e ez? kéri szónok: igen, egy homokszem Afrika sivatagjain, s egy esep viz a nagy oceanban. Szónok nem azért ajánlott, hogy a köztelherviselés a jövő országgyűlésen megakadjon; tud-ja hogy az olygarchiának az a czelja, hogy az ügy megakadjon, mert ha a 3 millió megajantatik, nem él-hetnek pompásan; ettől felnek ők, míg az adozó nepe-t nem kéri senki, hogy van-e a miből eljen, ki nyomor-ult életét az isten ege alatt fölti el munka s faradság közt, hogy napról napra tengődhessék. kinek mégis — ha adóját fizetni nem tudja — derékalját, mellyen fá-

radt tagjait megpihentette volna, viszik el az adóba; ki kéri azon szegény embert, ki ha betegségre esik, s nin-csen annyija, hogy enyhítő gyógyszer hozasson, kire halála óráján há ramaradó gyermekei iránti aggodal-ma kinzობb a halal retentőségeinél, kinek utósó fillé-ret is az elmaradt arvak az egyházi férfiaknak viszik, ki kéri azt, hogy van-e miből fizessen? nem senki! sőt volt egyén, ki az illy keserű könyvzattána adóbal gyűlt összegből amaz ismert gyalazatos proclamatiót nyomat-ta. Illy keserű nap nem volt még szónokra nézve, lat-ván, hogy midőn a RR. sietnek a hon ügyei tisztába ho-zatalára, fölülről semmi lépés sem tétetik annak előse-gítésére; mire nézve felszólítja a Rendeket: hogy a házi adónál, tartsak másszor azt kezükben. Attervén továb-ba a szónok a Főrendek által etárgynál gyakorlott kez-deményezésre, mondá, miszerint tagadja, s soha meg nem engedné a főrendi tablának azon jogot miszerint az önkényt leszállhatná a RR. ajánlatát; minél vélemé-nye szerint nem is volna veszedelmesebb, mert az nul-lificálni a nemzet felvirágzasi jóvendőjét. Végre avval zárta be beszédét, hogy ha nem visznek is haza a RR. eredményt, de visznek haza minden esetre ollyasmít, mi megtermi jövőben minden bizonnal gyümölcsét; s reményli, hogy a nemzet ki fog illusióiból tisztulni. — Ezután az elők közkiváratra kimondta a végzést: mi-szerint a t. RR. a m. FRR. által ajánlott évi 1 millióhoz nem járulhatván, megmaradnak előbbi végzésök mellett, Ezzel az ülés Sadfel órakor eloszlott.

CCLXXIV. országos ülés a m. FRR. nál, nov. 10kén reggeli 10 órakor. Az ülés megnyitásakor meghívtak a t. RR. elegyes ülésbe, mellyben fölolvastatá a főséges Elnök a kir. Biztos ő es. kir. fősé-gének megbízó, teljes hatalmat nyújtó s engedelmességet parancsoló k. k. leiratokat, ugyszinte azon meghatalmazás-at, hogy a koronaörök esküjét elfogadhassa. Fölolvastatott tovább két rendbeli k. leirat: a) a közmunkák szabályozá-sa; b) a koronaörök váasztás helybenhagyása iránt. — Ér-tesíté ezután a főséges nádor az ország Rendeit, hogy a királyi biztos ő es. k. Fősége mihelyt a concertált törvény-czikkek fölterjesztve lesznek, az országgyűlés berekeszté-sének idejét kijelelndi. — Tudósítást tön országbíró ő exja, mint a concertatioi biztosság elnöke, hogy az előbeszédből a kérdés alá vont incisum kihagyását a nm. cancellaria is ki-vánja, a magyar nyelv iránti czikkelyben pedig az alkotán-dó törvényczikkelyeknek latin nyelven fordítását szinte a Helytartótanács utján az illető törvényhatóságokkal közöl-letni, ugyszinte a Horvátország követe által e részben szor-galmazott s a főrendi tablán elfogadott kifejezési változá-sokat tétetni kívánja. — Visszavonulván erre a t. RR. tulaj-don teremőkbe, az ország közszükségei fedezése iránti foly-tatolagos válaszizenet hitelesítése után a főséges Elnök értesíté a nm. táblát, hogy a k. biztos ő es. k. Fősége az országos Rendek küldöttségének üdvözlését déli órában a primatialis palotában elfogadandja, mi a tegnapi küldöttség-re bizott. — Eltávozván a főséges Nádor, az elnökséget országbíró ő kegyelmessége folytató. — A számos fölolvá-sásokat és hitelesítéseket mellőzve, csak a fontosabb tárgya-

ELET, IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Estikék. Irta Frankenburg Adolf, két kö-tet, 12edret, összesen 502 lap. Kiadja Heckenast Gusztáv, nyomatott Landerer és Heckenastnál.

E szerény cím alatt nyújtja be szerző eddig külön-féle lapokban és folyóiratokban megjelent beszédeinek, életképeinek és elmefórtatásainak gyűjteményét, mellyet midőn a t. el asó közönség előtt bemutatunk, ajánlatára alig vélünk egyebet fölhozni szükségesnek, mint emle-kezetbe hozását azon jó óráknak, mellyeket a szerző ál-tal nyújtott olvasmányok már olly sokaknak okoztak. A szellemis szerző előtt élet és világ fonáságai, a visszásságok, mellyek fölkelegete az elv és eslekvés, elmélet és gyakorlat közti tévelygő bukácsolások vezé-relnek szívet és lelket, világos nyílt képekben tünezde-nek föl, s e képeket ő szintolly világos rajzokban, ked-ves és mulattató vonásokkal, adja vissza az olvasó közön-ség előtt; szerző egyébiránt inkább az élet nevelésge-oldalait választja gnyostorászta tárgyanul, mint az olly-kor unalmassá levő mélyebb buvárkodást az emberi lé-lek és szív rejteleyiben, s épen ennélfogva lesznek szer-zeményei folyvást mulattatók, elméségei — mert a vil-ágfolyamnak szemünk előtt levő tárgyaira vonatkoznak — mindenkor czélt érok, csipősek és kedvesen megne-vettétek; — ámbár más részről meg kell vallanunk, hogy hol lelkesülése föllengős róptének adja át magát, phan-taziája szintolly érdekes mint nagyszeru képeket nyújt az olvasó elé, melly tekintetben példányul hozhatjuk föl bu-kott kedves szomszédainknak ama hatályteljes apotheozi-sát: „Chopin mazurjait”, vagy a kedélyes és mély ér-

zelmű „Sirásót”. Néhol azonban, hol szerző elhagyván könnyű folyásu elmélkedését, a komolyabb eszmefolyam és életfórtés terére száll által, kifogást kell fölhozunk ama túlesipős gúny ellen, mellyel az élet ferdeségeit os-torozza, mert gondolatai itt is helyesek ugyan es valók, azok alkalmazása azonban azon tekintetből rosztalható, mert magasabb törekvésű írónak soha se legyen czelja, az olvasó kedélyében meghasonlást idézni elő, elégületlen-séggel tölteni el lelket, mint millyen iránynak nyomaira a jelen gyűjteményben az „Egy estély”, „Isten keze”, című beszédekben akadunk. Az „Estikék” első köteté-nek érdekes tartalmát „Arma, én és a halál”, „Egy gőz-hajói utazás”, „Isten keze”, „Tancziskolai tanulmá-nyok”, „A fertálymester”, „Chopin mazurjai”, „A nagy dob és még valami”, — a második kötetet: „Az M be-tű”, „A divatharatók”, „Egy estély”, „Egy kis kirán-dulás a hegyek közé”, „Két hölgy”, „Tisztújítás után”, „Rege a sirásórol” teszik, mellyek átolvasásában az olvasó mulattatást s egyszersmind szívlekvő lelket ne-mesítő táplálatot lelend. — Szerző egyszersmind a köz-kedvességben álló „Eletképek” szerkesztője.

Ikervárosi hírnök. Némelly ember buzgalmban több az irlgyeség mint a jó akarat, nagyobb a rágalmi vágy mint az igazságszeretet. Tudjuk, hogy Császár Feren-czet, az „Aradi vészlapok” lelkes kiadója, és irodalmunknak különben is egyik legmunkásabb bajno-kát, hála képen aranytollal szándék megfizetni. Mi esőp-pet sem akarjuk tagadni, hogy irodalmunkban több lel-kes férfiak vannak, kiknek nyilvános elismerést és érde-mék szerinti megtiszteltetést kívánunk szívünköl: — s épen minthogy ez őszinte igaz ohajtásunk, örvendünk, hogy az elismerés és méltánylat gyakorlataira egyike e de-

rék férfiaknak már kiválasztott, örvendünk, mert ez al-kalommal tette láttuk átmenni a szóbeli készséget. S el-hallgassuk-e már most megütközésünket, midőn egyiké-ben magyar lapjainknak föl szólalni látjuk a — (tudja Isten, szeretnénk szelid szóval élni) méltatlankodást, melly hogy czélját érje, hazudságra vetemülni nem áll, hirdetvén, miszerint a derek férfi az érdemlenti kitünté-tésről lemondá! Kiki látja, miszerint e koholmány czelja: erkölcsi kényszerítéssel hatni, hogy a költött hír való-suljon. Illy koholmány visszatorlására mondhatnánk ugyan, ha magunk is hasonló nyomon járni akarának, hogy a megtisztelők illy lemondást elfogadni semmi esetre nem fognak, azon elvből: mert ha örvendetes dolog kárval-lottaknak a segély, illó egyszersmind, hogy az érdem is megkapja a magaét, illó, hogy ki illy segélygyűjtésben lelkesen faradozott, méltánylo elismerést nyerjen. Vagy miképen esnek az illy álhír koholójának, ha hírlapokban kürtölgetnek, hogy e vagy ama munka kiadója, írója nagylelkűleg oda engedé p. o. az aradi kárvallottaknak szánta tiszteletdíja fele részét, vagy azt egészen? Illy koholmány azonban valamint ocsmányt tett volna, úgy meg-érdemelné, hogy mint irlgy rágalom szava tetessek nyil-vános pelengérré... Mi, kiket ez úgy csak annyiban ér-dekel, mennyiben minden nyilvános dolog által bárkinek érdekeltetnie kell, hátran szólítjuk föl az érdekelt lel-kes férfiat, ne engedjen ráfogásoknak önérdeten erőt ven-ni: föl szólítjuk azon lelkes hölgyeket és férfiakat, tettel czáfolják meg minél előbb, mennyire nem hajlandók az irlgyeség kényszeríteni akaró szavára hallgatni, hanem el-lenben tisztelni készek az érdemet és megadni illeto ju-talmát mindenkoron. — Vásárlunk a lueskos idő miatt meg-lehető silyán, s kívált a külföldi árusok aligha meg-elegedve fognak visszatérni hazájukba; a lopások, mint

lásokat emelhetjük ki a delutáni négy óráig tartott ülésből; a honosítandók iránt a m. förr. sem a kezdemény jog fejtegetésébe ezuttal ereszkedni, sem e jeles jogot csonkítani nem kívánván, egyedül jelenleg a honosítandók folyamódásait elmellőzni kívánják. — A hitelintézet körüli fölrési javaslat hosszu keserű vitaközlésre vezetett, melyek leginkább a bizodalom és bizodalatlanság határai, a hivatalnokok függése, s a kormány eljárása körül forogtak s azon végzésre vezettek, hogy a fölrás ezen módon föl nem terjeszthető, azért szözlitassanak föl a t. RR., hogy attól elállani sziveskedjenek; ha pedig ezt tenni nem akarnak, akkor rövid fölrásban keressék meg ő föls., hogy az előbbi fölrást kegyesen elfogadni miltóztassék. — Egy órákor a fönséges Nador ismét megjelenván, két rendbeli k. k. leiratot publicáltatott: a) az austriai tartományokban meghalálozott magyarok hagyományából lehuasok, s a katonai elemezés tárgyában. — A k. Biztos üdvözlésére kiküldött választmány nm. szónoka jelentést tön. — Az ország közszükségei fedezése iránti harmadik rendi izenet el nem fogadtatván, a m. förr. előbbi nézeteik mellett megmaradtak; hosszúság vitaközlések támadván a fölül, köziratra boesattasék vagy azonnal tanácskozás alá vétessék-e az izenet? Ezenkivül az abban fessegetett s a fölül tablától megtagadott kezdeményi jog körül is keletkezőn hevesebb viták, végzésé lön: hogy most, az országgyűlés végével e fontos kérdés tárgyalásába ereszkedni nem kívánják a m. förr. hanem kétségtelen alkotmányos jogaikhoz ragaszkodván, a somma iránt előbbi véleményük mellett megmaradnak. — A középponti vaspálya fölül izenetben javasolt országos választmányt a förr. elfogadták, valamint a törvényjavaslatot is. — A magyar nyelvi concertált törvényczikkre nézve előbbi nézeteiknél megmaradván, a nm. cancellaria által tett észrevételeket alaposoknak és elfogadandóknak tartják. — A középponti vasut tárgyábani fölrásban a paralellakra nézve történt hivatkozást az előbbeni fölrásra egy m. gróf aggasztónak s mintegy az utóbbi végzéssel ellentétben állónak gondolván, az eziránt történt észrevétel egy rendi küldöttégnek már szinte országgyűlési divatból kiesett küldetését okozá; azonban egy főrendi küldöttég által adott fölvilágosítás a magában ugyis nem fontos tárgyat könnyen kiegyenlité. Még nemelly fölolvadások után a m. förr. eloszlottak, esti hat órákor ismét összegyűlőndök.

Elegyes ülésben, hol az átmenet iránti k. k. leirat hirdettetett, a középponti vasut tárgyában pedig fölrás fölterjesztetek.

CCCXXXIX. kerületi ülés novem. 10kén. Elnökök: Szallopok Lajos Verőcze, és Mihályi Gábor Marmaros megyék követei; jegyzők: Vukovics, Ghiczy. Mai tanácskozás legelső tárgya a folyóhomok által okozott szokott károk megatlása tárgyában fölterjesztett törvényjavaslatra érkezett k. k. válasz; melly általánoson elfogadtatván, erről a förr. azonnal elkészített és hitelesített rövid izenetben értesítettek. — Ezután az ország közszükségei fedezésére tett ajánlat és az országos pénztár kezelése és beszedése iránt készített 3ik izenet hitelesítettett. —

CCLXXVI. orsz. ülés a t. RR-nél nov. 10kén. Mindenekelőtt a hátralévő orsz. napló megbíralása közmegállapodás szerint Pozsony megyének két és a város egyik követeire bízott. Azután a folyóhomok által okozott szokott károk megatlása tárgyában érkezett k. k. válasza készített izenet került elő, melly a RR-hez átküldetett. Végre az 1836: 21. t. cz. foganatosítása tárgyában érkezett k. k. válasza kelt határozat olvasatott föl, melly az országos iratok közé tétetni rendeltetett. — Ezután a RR. elegyes ülésbe távoztak, visszatértük után pedig az érkezett k. k. leiratok és a con-

ilyenkor rendesen lenni szokott — napirenden vannak. — Azon szivar-kedvelők, kik eddig csak külföldi drága szivarokkal elégithettek ki inyüket, jelenleg sokkal olcsóbb, és még is hasonló jószágú hazai készítményekkel födezhetik e nembeli szükségüket; ugyanis a hatvani utczában Hönig Mátyás Királyhoz ezimzett dohánynyosoltjában, Batthyányi és Károlyi név alatt, olly jeles magyar szivarokat kaphatnak, melyek a külföldiekkel minden tekintetben kiállják a versenyt, sőt olcsóságukat tekintve, még is haladják a külföldieket. — Nadorunk ő fönsége tegnap azaz 11kén delután öt órákor érkezett városunkba az országgyűlésről gözhajón. A város több helyen ki volt világosítva, s ő fönsége az öröm legtisztább lelkesedésével fogadtatott. — Büszkén énekeltek eddig: „El magyar, áll Buda még!” s most — Isten látja megbűtéstől feltett lelkekét — akármit örömet énekelnek, csak azt nem, hogy áll Buda még! És még is áll, állani fog egész telen — a kikötőben! Pedig mi szép reményeket kötünk azzal össze, hogy Buda egész telen által — míg nem fagy t. i. — haladni fog, haladni és magával sok embert — a tisztaságnak, kényelemnek, gyorsaságnak kedvelőit, ellenben a rondaságnak, gorombaságnak és halálveszélyeknek gyűlöleit — hordand a két város közt... Valóban, e tény, hogy t. i. Buda gözös a két város közötti közlekedéshez járulástól a tél folytatában eltöltött, a legnagyobbasabb vért is képes boszru forrongásba hozni, mert ezzel nemcsak elsőseg van adva piszoknak és durvaságnak, dísz és becsületes bánásmód fölött, de erőszakosan kényszerítve vannak a lakosok ollykor egészegőket tenni a Duna hátán koczára, midőn majd óranegyedig botorkál a lélekvesztő Pestől Budáig, ollykor életüket tenni koczára, ha valamely kormányos jó kedvében szokottnál többet talált inni... Ene-

centralionalis választmány jelentése kihirdetettnek vétetvén, kerületi ülésre utasítottak. Folytatólag a nmlgu kir. személynök tudatá a RR-el, miképen az érkezett directorium rendelete szerint a tegnap kinevezett országos választmány deli 12 órákor a primatialis belső palotában fönséges es. főherczeg Károly kir. biztosnak tisztelkedni fog. — Ezután B. m. követe indítványára fölszözlítetni rendeltettek a förr., hogy a középponti vasut tárgyában átküldött izenet és törvényjavaslat iránti nézeteiket a RR-vel, hogy a fölrás minel előbb fölterjeszethessék, közleni sziveskedjenek. T. m. követe pedig az illyrismus tárgyában készített fölrás fölterjesztését, mellyre már a két tábla közötti egység rég megtörtént, szorgalmazta. — Végre a kerületben, az ország közszükségei födözésére tett ajánlat és az országos pénztár kezelése s a beszedés iránt hitelesített 3dik izenet vétetett fel. Egy m. követe azon elvek föntartása mellett, mi ezen munkalában közmegegyezés útján kimondatott, indítványt tön a förr. által ajánlott 1 millio elfogadására, de 3 megyénél több ennek pártolására nem nyilatkozott. S miután a koronaőrök és a folyóhomok megatlása iránti törvényjavaslatok a concertationalis választmányhoz utasítottak, az ülés nyomban

Kerületi ülésé alakult. — Itt legelsőben a cancellarianak a concertatio alkalmával tett észrevételei vétettek föl. Az előbeszédre tett észrevétel elfogadtatott. Ellenben a magyar nyelvre tett észrevételek fölött élénk és keserű érzéssel tölt nyilatkozatok történtek, különösen azon kívánatra, hogy a törvénybe nyilván kitéssék, miszerint a törvénynek latin és más a hazában lévő anynyelveken leendő hiteles fordításáról gondoskodás tétetik. — G. megye követe egész keserűséggel elmondá, miképen a magyar nyelv ügye az országgyűlés vég perczében a helyett, hogy előmozdították, visszalépést akarnak benne elkövetni, a kormány azt, mit multkori leiratában megengedett, most tettét megbanva visszavonja. Ha ezen kívánatot elfogadnók, akkor a nemzetiség ügye sokkal rosszabb állapotba tétetnek, mint 1836. évben vala; mert így a magyarok 5 vagy hat nyelven hiteles törvénye lenne, s ugyan ki állhatna jót olly törvény hitelessége iránt, mellyet a törvényhozás nem hogy meg nem vizsgálhata, de még nem is látott; annalfogva, ha ennek kihagyását el nem érhetjük, inkább kívánok az 1836ki állapotban maradni; stb. — Az utána szólott Cs. m. követe fájdalmasan emlité, hogy a kormány azt, mit egy kézzel ad a nemzetnek, a másikkal visszaveszi; elmondá továbbá: miképen az első k. leirat sok keserűségnek vette elejét e nemzetben; mondhatom, ugymond, mindazon kedvezést, mellyet a kormánytól a 2dik k. k. leiratban nemzetiségünk ügyében nyertünk, drága áron vásároltuk meg, én nem is mondhatom azt nyereségnek, mert mit e részben akkor a kormány tett, kötelessége vala; nekem véleményem az, hogy a magyar király nem tagadhatja meg a magyarnak, hogy nemzeti nyelve diplomaticussá ne váljék, stb. különben ő fölsége 2. k. k. válaszában kimondja, miképen az iránt, hogy a törvények más nyelvekre fordíttassanak, gondoskodni fog, ez azonban törvénybe nem tartozó, mert e mellett meghagyja, hogy az országgyűlés nyelve egyedül magyar legyen. És most megvallom, hogy ezen kívánat meglepőleg hatott rám, azt a k. válaszból, hogy ennek törvény anyagának kell lenni, semmi módon kiokoskodni nem bírom; e mellett azonban a legujabban érkezett k. válaszában azon nyilatvanítás, hogy a törvények latin és más nyelvekre hitelesen lefordíttassanak, igen sújtó állapotba helyezt; annak okát hogy más anyai nyelvekre fordíttassanak látom, de annak, hogy latin nyelvre is fordíttassék, okát, bár mennyire gondolkodtam, fölfogni képes

keljük már most büszkén, hogy „áll Buda még!” — Az ember nappal sétál az utcán, s ollykor előtalál egy mély gödört, hol p. kellő erősséggel készített esatorna beomlott; az ember az illy gödör mellett egyszersmind egy gerendát lát fölállítva, s tapasztalatlanságában azt gondolja, miszerint a gerenda azért van ott, hogy rája éjjel lámpa függesztessék, mellynek fénye az embert a gödörbe zubanástól megóvja... Az ember sokat gondol nappal, s éjjel látja, hogy esalatozik, magunk is láttunk már illy gödört, melly mellé amaz említett gerenda csak azért látszott állítva lenni, hogy a ki a gödört véletlenül sötétben kikerülte, e szerencséséről legalább némi emléket vigyen magával az által, hogy orrát töré vagy homlokát sújtotta a tisztelve említett gerendába... Nagyon tisztelt lámpagyújtogató uraim meggondolhatnak, hogy illy veszélyes helyeken minél inkább kellene a világbeszűrészel sietni. — A ki fél óráig sétál Pest valamelyik, bár legnépesebb utczáján, s úgy találja, hogy az igen derek kapitányi rendelet megtartatik és egy targonczának sem lesz utból kitérni kénytelen, mi annak — hamarjában nem tudjuk mit — de igen nagy jutalmat vagyunk adni készek, elismerésül e nagy födözésért, mellynek mi eddig mindig ellenkezőjét tapasztaltuk. — A napokban a hiúság is — a mi különben csak nem mindennapi dolog — megvette a maga áldozatát; ugyanis egy konyha-nympha, alias szakácsné, alkalmasint hogy imádójának szívét annál jobban elvakítsa, haját tündöklőbbé akarván tenni, mint azt a természet jónak látta — borsesszel kente meg elől; a haj csakugyan mint állítják tündöklőbb lett, hajh de a fény csak mi hamar borúra változott; a konyha-nympha ugyanis hivatalnál fogva — mert hiszen a mai civilizált világban a szakácsnőség is hivatal — tehát hivatalnál fogva a tűz körül forgolódván, a lángok elhajoltatva a tündöklő haj-

nem voltam, mert ugyan van-e e hazában valaki, ki dajkája emlőről a deak nyelvet szivná be, kinek számára kell tehát a latin törvény? ám most jut eszembe az illy nyelv; ezek kedveért kívánja a kormány latin hiteles fordításban a törvényt, mert fel azoktól, kiktől felnie legkevesbé sem kellene, stb. nekünk nemzetiségünket minden áron föl kell tartani; annalfogva határozatban kijelentetni kívánom, hogy e kívánatra semmi esetre állani nem fogunk, s ha ebben a förr. megegyeznek, a kérdéses fordítás megemlítésének a törvényből leendő kihagyását fölrás útján szorgalmazzuk. Még ez érdemben a kormány jelen működésének fölhozása mellett többen nyilatkoztak; megemlítették, miszerint 1836ban, midőn az eredeti törvény deak volt, egy szó sem tétetett arra, hogy az magyar nyelvre fordíttassék, stb. végre Cs. m. javaslata elfogadtatott, s azon szavak kihagyására hathatos lépések tétetni rendeltettek. — Továbbá a jelentés folytatában az iránt értesültek a RR., miszerint a nm. udv. cancellaria a kapesolt részek helyett Horvátországot a törvénybe foglalni nem akarja, minthogy a k. válaszában a kapesolt részek említésnek; erre nézve a vélemények többsége abban központosult, hogy a RR. a kapesolt részek alatt csak Horvátországot, nem pedig Pozsega, Verőcze, Szerém megyéket, mellyek a többi megyékhez hasonlóak s külön követeik vannak, értik, azonban a jövendőben támadható zavarok elhárítása végett Cs. m. javaslata, a törvényt ekép kívánták szerkeszteni: „a kapesolt részeknek a tartományi közgyűlésben választott követei”; a többi észrevétel azonban s a 6 év megemlítése is elfogadtatott. — Ezen megállapodás azonnal izenetbe foglaltatni rendeltetett. Ezután a RR. elegyes ülésre hívtak; honnan visszatértvén

Országos ülésben a legujabban érkezett k. k. válaszok, különösen pedig, melly a katonai elemezés és szállásolás tárgyában érkezett, kihirdetettek. — Ezután a

Kerületi ülésben Palóczy ker. jegyző által hitelesített a m. udv. cancellarianak a concertatio alkalmával tett észrevételeire készített izenet; és a közmunkák szabályozása iránt fölterjesztett t. javaslatra érkezett k. k. válasznak a t. javaslattal leendő összeegyeztetése elrendeltetett. A most hitelesített izenet pedig mindjárt az

Országos ülésbe bevitetett, s a förr.hez átküldetett. — Ezt azonban a förr.ől átküldött választmányok fölolvadása előzte meg, t. i. a) az ország közszükségeinek födözése tárgyában kiküldött orsz. választmány munkalátának többi részei iránti 2ik válaszenet. b) A hajozás és vizen való szállítás akadályainak megszüntetése, és c) a magánosok által kiszolgáltatni szokott kényszerítő előfogatok megszüntetése tárgyában készített t. javaslatokra nézve kijelentették a förr. miképen ezeket az idő rövidsége miatt nem tárgyalhatják. — Ez utóbbira B. m. követe megjegyzé, miképen ott, hol a szegény adózó nép sorsáról van szó, hol az erőszakos visszaéléseket megszüntetni kellene, ott nincs idő, ám lassa a haza, hogy ezen tárgya a förr. kezés közt törött szét. Az utána szólott T. m. követe pedig figyelmeztette a RR-eket, hogy, miután az előfogatok béreinek meghatározása tisztán a megyék hatalmában áll, a körményekhez képest a bért olly magasra szabhatják, mi által ezen kényszerítő előfogatok megszüntethetnek. — Végre K. m. követe kijelenté, hogy, miután megyéjében az előfogatok már megszüntetvén, a förr. ezen nyilatkozata által a főnálló gyakorlattól küldői elterni nem fognak; ez értelemben még többen is nyilatkoztak. — Ezután szóbeli izenet által jelenték a förr. miképen a középponti vasut tárgyában küldött izenet, fölrás és tör-

tól romboló ajkukkal olly véletlen s olly tüzesen megcsókolák azt, hogy e tüzes csóktól a szegény hájos hölgynek egész haja, szemöldöke azonnal összepertselődött s egész feje és arca sebbel borítva lön, s most kinok között fetreng a kórházban.

Apróság. Kegyetlenség vallásos fanatismusból. Egy Lee nevű angol kereskedő Smirnában, ki a köztiszteletet mindig tetteivel megérdemelni törekedett, sept. hónapban egy szép fiatal leánnyal Nisából összekelt. Esketés után estve az új házasság haza vonultak, alig lepe a fiatal nő a menyasszonyi szobába, midőn férje parancsolá egy levél papír aláírását, melly által köteleznék magát a görög vallást elhagyni, és a protestans vallásra áttérni. Mivel a nő vonakodott, Lee azonnal rá veté magát, méltatlanul bánt vele, ütötte s midőn látá, hogy e fiatal teremtmény bátor ellenállását legyőzni nem képes, fenyegeté, miszerint őt meglövi. Erre a szerencsétlen elvesztő eszméletét. E méltatlanokodások három napig tartának, mi alatt a fiatal nő senkit családijából nem láthata, mivel hóhérja zárva tartá őt. Végre, kétségbe esve ellenállása legyőzése fölött, Lee nejt méltatlan ürügy alatt elűzte. Lee-t ezen iszonyu tette miatt az egész elkeseredett görög népesség halállal fenyegeti. Az angol consul arra méltatlan honiától védekezést megvonta, s a kereskedők kijelenték, hogy cassinojuk ajtaja előtte zárva leend.

Nemzeti színház. Hétfőn november 18án bérlészünnel először „Kalmár és Tengerész”, eredeti dráma 4 felvonásban, írta Czako Zsigmond.

vénjává julius vanjak. förr. — Nem akarja lamelly fogva e szözlítatán az számok fölrásba arra ké tak irán pálya c Ennek many K szónokl tett, mi közeleb érkezett miképen évi juli elfogadj tik, mi s a job döttég képen a het, mi ben mé háznál pen a job val sinc mek, a delmet zése k a RR. K munkák készített O azonnal nek feo lat beszo laszizer tik, mi mellözv lett mar alá nem K tében gyűlé közhi Gratia nomius Nobis c clusiono ducem riae Th schallu um Noz medium Eide m fidem, tates V et Clemen propens enna, mi mi dinandu Szögye K megv es. ki tethet gratia jus non Patro in med conclu possim stro be de cau Velleriae Cr Nobis c Comitia ea etia ab elec xu ben bris a jurame 1715. *) A mi

vényjavaslatban megegyeztek, csupán az 1843dik évi julius 3án tett fölrásra való hivatkozást kihagyását kívánják. Mire a RR. csodalkozásukat fejezik ki, hogy a FÖRR. most azt, miben multkor megegyeztek, ellenzik. — Nem hiszem ugymond P. m. követe, hogy a FÖRR. akarata minden órában változó; ezen ellenzés alatt valamely alattomos machinationnak kell rejleni, s annalfogva egy kiküldendő választmány által azonnal fölszólítatni kívánta a FÖRRet, hogy ezen kívánattól, miután az egyesség megtörtént, álljanak el. Az indítványt számosan pártolák. Cs. m. követe kifejté, miképen ezen fölrásban a párvonal eltűnéséről említés sincs, csupán arra kértük meg ő fölségét, hogy addig, míg a vasutak iránt specialis törvényben nem rendelkezünk, vasutak építhetése senkinek engedelmet ne adjon stb. Ennek folytában a nml. elnök által kinevezett választmány Fogarassy Mihály nagyváradi káptalani követ szónoklata mellett azonnal átküldetett; e közben jelentett, miképen a FÖRR. a magyar nyelv tárgyában legközelebb átküldött izenetet elfogadják. — Ezután megérkezett a FÖRRtől átküldött kiküldöttség s előterjeszté, miképen a középponti vasut iránti fölrásban az 1843ik évi julius 3kán fölterjesztett fölrásra való hivatkozást elfogadják, mennyiben a fölrásban ollyasmi foglaltatik, mi e tárgyban a közegység mellett megtörtént, s a jobbparti vasut létesítését nem gátolja. — A küldöttség eltávoztva után, P. m. követe megjegyzé, miképen a fölrásra más értelemben hivatkozni nem lehet, mint az mult évi juliusban fölterjesztett. — Többen még a FÖRR. eljárása ellen erős kifakadásokat használtak. — B. m. követe újban megemlíté, miképen a kérdéses fölrásban a párvonal eltűntése egy szóval sincs említve, hiszen ugymond, az a kedvelt gyermek, a jobbparti vasut még 1838. megkapta az engedelmet stb. Végre a nml. szemelnyök a RR. megegyezése következtében megízenté a FÖRRnek, miképen a RR. ezen tárgyat befjezettek tartják. —

Kerületi ülés. Ghuzy ker. jegyző által a közmunkák szabályozása tárgyában érkezett k. k. válasza készített izenet hitelesített; mely a nyomban tartott Országos ülésben beadatván, a FÖRRhez azonnal átküldetett. — Végre az ország közszükségeinek fedezése tárgyában tett országos ajánlat, az ajánlat beszedése és az orsz. pénztár kezelése iránti 3ik válaszerete a FÖRRnek mutattatott be, melyben kijelentik, miképen az alkotmányos jogok taglalását ezuttal mellőzvé, a sommára és a többire előbbi nézeteik mellett maradnak; ezen izenet, minthogy azonnali tárgyalás alá nem vétetett, az ülés délutáni 4 órakor eloszlott.

Kegy. kir. leirat, *) mellynek következtében ő cs. kir. főhercegségének az országgyűlés berekesztése iránti megbízólevele közhírré tétetik. FERDINANDUS PRIMUS, Dei Gratia Austriae Imperator Hungariae et Bohemiae hujus nominis QUINTUS, etc. Serenissime Archidux Patruis Nobis charissime, Reverendissimi, etc. Quomodo pro conclusione praesentium Comitiorum Serenissimum Archiducem Carolum, aurei Velleris et Insignis Ordinis Mariae Theresiae etc. magnae Crucis Equitem, Campi Mareschallum, Patruum Nobis charissimum, in Commissarium Nostrum Regium clementer nominaverimus, et in medium Dilectionis et Fidelitatem Vestram exmiserimus: Eidem plenam in iis, quae Nomine Nostro dicturus est, fidem, debitumque obsequium per Dilectionem et Fidelitatem Vestras praestari clementer volumus. — Gratiaque et Clementia Nostra Caesareo-Regia benigne jugiterque propensi manemus. Datum in Imperiali Urbe Nostra Vienna, Austriae, die octava mensis Novembris, anno Domini millesimo octingentesimo quadragesimo quarto. Ferdinandus m. p. Antonius Comes Majláth m. p. Ladislaus Szögyényi m. p.

Kegy. királyi leirat, a korona-öröklül megválasztottak által a szokott hitnek ő cs. kir. főhercegsége, kir. biztos előtt letehetése iránt. FERDINANDUS PRIMUS, Dei gratia Austriae Imperator, Hungariae et Bohemiae hujus nominis QUINTUS, etc. Serenis ime Archidux, Patruis Nobis charissime, Reverendissimi, etc. Quod in medium Dilectionis et Fidelitatem Vestram, ad concludenda praesentia Regni Comitiorum, concedere non possimus, Dilectio et Fidelitas Vestrae ex altero Nostro benigno Rescripto Regio intellexerint. Hac igitur de causa Serenissimum Archiducem Carolum, aurei Velleris, et Insignis Ordinis Mariae Theresiae etc. magnae Crucis Equitem, Campi Mareschallum, Patruum Nobis charissimum, pro conclusione praesentium Regni Comitiorum in qualitate Commissarii Regii exmissum, ea etiam facultate clementer instruendum duximus: ut ab electis per Dilectionem et Fidelitatem Vestras in nexu benignae Resolutionis Nostrae, ddo 2dae Novembris a. c. editae, Sacrae Regni Coronae Custodibus, juramentum quoque, per illos, ad mentem articuli 38: 1715. nuncupandum, Nomine Nostro excipiat. Quibus

in reliquo gratia et clementia Nostro Caesareo-Regia benigne jugiterque propensi manemus. Datum in Imperiali Urbe Nostra Vienna, Austriae, die octava mensis Novembris, anno Domini millesimo octingentesimo quadragesimo quarto. Ferdinandus m. p. Antonius Comes Majláth m. p. Ladislaus Szögyényi m. p.

Kegy. kir. válasz, a koronaörök elválasztásáról alkotott s f. évi nov. 3án fölterjesztett fölrásra. Sacrae, Caesareae et Regio-Apostolicae Majestatis, Domini, Domini clementissimi nomine, etc. benigne intimandum: Demissa Dominorum Statuum et OO. Repraesentatione ddo Sae mensis cur. substratum de S. Regni Coronae Custodum Electione Articulum, alfetata Sua Majestas Sacratissima, electione hac benigne confirmata, clementer ratihabet; tenoribus ejusdem ad solitam concertationem relegatis. In reliquo etc. Posonii die 9a nov. 1844. Ladislaus Szögyényi m. p.

Kegy. kir. válasz, a közmunkák szabályozása tárgyában f. évi nov. 3án fölterjesztett törvényjavaslatra. Sacrae Caesareae et Regio-Apostolicae Majestatis, Domini, Domini clementissimi nomine, etc. benigne intimandum: Projectum articuli de regulatione publicarum operarum, quod Domini SS. et OO. ope demissae suae ddo S. nov. a. c. Repraesentationis substraverunt, alfetatum Suam Majestatem Ssmam cum eo benigne probare dignatam esse: ut in eodem legalis Consilii Lettli inspectio diserte praesalvetur, et missa ea §i 12i parte, quae semet ad articulum nondum substratum refert, cont-xu §. 13. relate ad praestationem praerogativarum militarium, obtutu recentius facti in nonnullis Jurisdictionibus a praevigente usu recessus, directe antiqua eatenus manuteneatur consuetudo: §o autem 44o circa altiorem statutorum hujusmodi revisionem, congrua fiat provisio: praevius conformando articuli projecto ad solitam cum Cancellaria concertationem relegato. In reliquo etc. Posonii die 9a nov. 1844. Ladislaus Szögyényi m. p.

Kegy. kir. válasz, a katonai élelmezés és szállásolás tárgyában f. évi nov. 3án fölterjesztett fölrásra. Sacrae Caesareae et Regio-Apostolicae Majestatis, Domini, Domini clementissimi nomine etc. benigne intimandum: Accepisse alfetatum Suam Majestatem Sacratissimam Dominorum SS. et OO. ddo 5ae novembris a. c. Repraesentationem, ope cuius mentem Suam in nexu puncti Imi benignarum Suarum Propositionum Regiarum expromserunt. Et, quantum quidem ad principium bonificationis, suppeditandorum, dehinc in intertentionem, inquarterisationem, et transportum militiae in Hungaria sumptuum, immediate ex aerario Regio praestanda, alfetata Sua Majestas Sacratissima eidem clementer annuit, et una etiam summam per Dominos SS. et OO. praevio fine cum annue pendendo uno milione fl. Conv. Monetae oblatam, pro hic et nunc ad instar basis caeterarum in rem daetaliter ineundarum provisionum, benigne acceptat. Demodotamen practicae applicationis principii hujus, qui rationibus altissimi servitii, adjunctisque Regni maxime consentaneus sit, alfetata Sua Majestas Sacratissima Dominis SS. et OO. proximis Comitibus circumstantia communicari benigne factura est projecta, actuali militem in Regno stativa tenentem et transennantem alimentandi et hospitandi modalitate, interea necessario omni in parte integra mansura. In reliquo etc. Posonii die 10a nov. 1844. Ladislaus Szögyényi m. p.

Kegy. kir. válasz, az austriai tartományokban divatban lévő lehuzási díj megszüntetése iránt, f. évi november 6án fölterjesztett fölrásra. Sacrae Caesareae et Regio-Apostolicae Majestatis, Domini, Domini clementissimi nomine, etc. benigne intimandum: Merito Postulati circa vigentis in austriacis ditionibus juris detractus sublatum, medio Repraesentationis Dominorum Statuum et Ordinum ddo 6ae Novembris 1844. propositi dicasterialem pertractationem exposcente, Suam Majestatem Sacratissimam circa hanc ocyus suscipiendam necessaria benigne disposituram, et subin Resolutionem Suam edituram esse. In reliquo etc. Viennae die 9. mensis Novembris 1844. Michael Torkos m. p.

Kegy. kir. leirat, a vallásbeli átmenet tárgyában f. évi november 9én fölterjesztett fölrásra. Sacrae Caesareae et Regio-Apostolicae Majestatis, Domini, Domini clementissimi nomine, etc. benigne intimandum: In ordine ad Projectum articuli, quod Domini Status et OO. demissa sua ddo 9ae Novembris a. c. Repraesentatione, circa Transitum substraverant, alfetatum Suam Majestatem Sacratissimam Dominis Statibus et Ordinibus significandum benigne jussisse: ingressum articuli ejusdem, juxta disertum editae ddo 25ae Octobris a. c. benignae hoc in merito Resolutionis suae sensum, praecise ad Transitum ex Religione Romano-Catholica ad alterutram ex Evangelicis §o 13o articuli 26: 1790. memoratum, restringendum et in eodem articuli ingressu praecitatum articuli 26ti 1790. §um expresse provocandum esse. Reliquis ejusdem tenoribus ad solitam concertationem

relegatis. In reliquo etc. Posonii die 10a mensis Novembris 1844. Ladislaus Szögyényi m. p.

Az országgyűlés nov. 13án fönséges cs. kir. főhg. Károly által berekesztetvén eredményül 13 új törvénnyel ajandekozá meg az országot, mellyek között azonban fájdalom a subsidiumot nem találjuk. — Szentesítés alá jöttek a következő nevezetesebb törvények: Magyar nyelv, nemtelenek birtok- és hivatalképessége, vegyesházasság, vallásbeli átmenet, és a közmunkák szabályozása.

Vidéki levelezés.

Nyitra 1844. október 22én. Tegnap és ma táncszököztünk országos tárgyak iránt közgyűlésünkben; volt tehát ismét haladásra alkalom, és most az egyszer csakugyan senki sem állíthatja, hogy Nyitra megye mély bölcsességet és finom politikai tapintatot ki nem fejtett, mert lam ezen gyűlés után a haladók legelső sorai között találhatók, és szeplőtelen ősi alkotmányunk ügyében, lelkismerete még is tisztá. Tudni kell ugyanis a nyajas olvasónak, hogy mult közgyűlésből követeink azon utasítást kapván, miszerint a közszükségek fedezése kérdését jövő országgyűlésre halasztani iparkodjanak, és azt ki nem vihatvan semmit se ajánljanak, és mindenben tagadólag lépjenek föl, — most, miután mind ezek ellenére az országos kerületi ülésben 2,385,000 ft. ajánlatik évenként négy év elfolytaig, követeink azon utasítással láttattak el, hogy ezen sommát egész készséggel ajánlják meg, mivel Nyitra vármegye mindig kész vala az ország fölvirágoztatása által igényelt illetét adozatra, — és azért egy a főnebbi első utasítást mult közgyűléskor teljes erejéből előmozdító, most pedig a megajánlást teljes erejéből sürgető szónok tisztviselő méltán mondhatta, mikép Nyitra vármegye arra született legyen, hogy másoknak példa gyanánt szolgáljon, bizvást mondhatta volna még azt is, hogy egyetlen a maga nemében; mert hogy a lángező korlátok közé nem szorítható, azért is következetesség, avagy elv, mind ollyan dolgok, mellyek megynket nem genirozhatják, — következetességre nézve például szolgál a jelen utasítás; elvre nézve pedig van szinte példa ezen utolsó gyűlésünkben; mert ugyan a mult közgyűléskor a tiszteletbeli esküdtek bíráskodhatástól és ítéletek végrehajthatásától elmozdítottak azon elvvel fogva, minthogy bíráskodni és tehát ítéleteket is végrehajtani csak választott bírónak lehet, tiszteletbeli esküdtek pedig nem választva, hanem kinevezve vannak; most egy jársi főbíró és két szolgabíró folyamodást nyújtanak be, mikép ők egy tiszteletbeli esküdtek bíráskodhatással fölruháztatását szükségesnek tartják. Ezen már egyszer eldöntött dolognak ismét tárgyalása jövő jelentese közgyűlésre halasztatott, addig pedig a tiszteletbeli esküdteknek megengedtetett, hogy az eddig már elkezdett eljárásaikat folytathassák, nehogy valakinek eszébe jusson azt gondolni, hogy megynket a bíráskodhatóság körül fölállított választási elv tartoztatni fogja az elmozdított tiszteletbelieket a bíráskodás gyakorlatába visszahelyezni, ha netalán, és pedig alkalmasint úgy fog tetszeni, miszerint ezen megbántott urak — és közbevetőleg legyen mondva többnyire jó alvezérek — követeléseire ezelszerűbb lesz követni a non quid juris, hanem quid consiliumot. — Sok volna megírni való, de elég legyen annak sommája gyanánt fadjalmasan megjegyezni, mikép a centralisationnak itt is vannak apostolai, és pedig a szöhösöknel sokkal veszélyesebbek az által, hogy végzések által látszanak törekedni a nemzet egyik legfőbb palladiumát, a municipiumokat, azok legűbb barátival is megutaltatni *).

Győr 1844. Néhány napig tartó megyei közgyűlésünk f. hó 4kén kezdetett meg első alispáni elnöklet alatt, mellyben az elnök szokott üdvözlése után a RRkel egy szolgabíránk (Eöry Adam) hirtelen elhunytát tudatá. Ezt követé azonnal gróf Z. Onak a hivatalos követei jelentéseket is megelőző fölszólítása, mellyben kéré a megyei RRket, hogy miután a főrendi tabla a közhelyviselést elvben elfogadva, a RR. izenetétől eltérven, a nemzeti jobblét előmozdítására szükséges költségek némi födözésére három évre 1,000,000 p.frtot, a nemes és nemtelenek által aránylag fizetendő megajánlott: ők is ezen főrendi válasz pártolására minelőbb követeiket utasítanak. Melly, egy kissé az ifjú gróf által homalyosan előadott javaslat, több érdemes ülnökök által világosan kifejtetvén, s a követi jelentésekből is kitévén csakhamar némi módosítással egyhangu elfogadást nyert; mert hiszen azokat, kik a fizetésre már elszántak magukat, a fizetésnek mássali megosztására reá birni nem nagy mesterség. Követeinket tehát úgy utasítók, hogy igyekezzenek egy országos pénztár föllállítását kivívni, mellybe nemes és nemtelen aránylag, úgy azonban hogy az amúgy is eléggé terhelt néposztály alig érezze, fizessen; de nem a FÖRR.

*) Ugyancsak Nyitrából jött kezünkhöz egy viszonzólevelet a lapunk 65ik számában megjelent czáfolatra; helyünk szűke miatt azonban, megbocsát a t. beküldő ur, ha annak közlését jelenleg elhagyjuk, különben is a jelen közgyűlési közlés levelezőnk kimentésére a legvilágosabb czáfolat. Szerk.

*) A k. k. leiratokat és válaszokat hely és idő szűke miatt ezentúl magyarul nem adhatjuk. Szerk.

által megajánlott 1,000,000 p.frtot, hanem az előbbi utasításunk szerint 2,000,000 frtot évenként, három évre, a szinte ez utasításunkban megnevezett szükségekre aránylag fordítandót; föntartván azonban a nemzetnek az országgyűléseken a mennyiségéről további rendelkezést. Tanúsíták ezen ajánlatuk által Győr megye lelkes RRei, hogy ők némely kiváltsági kártyájokban elbizottakkal a semmittevésnek nem barátai, hogy a hon virágzására a nemtelennel a köztehert viselni nem szégyenlik, s attól nem irtóznak; hanem arra nemcsak subsidiumképen, mellyen amúgy is kevés áldás szokott lenni, hanem allandólag is — illő kezelés mellett — esekély javaikból szebb remény fejében áldozni is készek. Vajha e nemes áldozatok mincélőbb az ohajtott gyümölcsöt megteremjék, hogy kik eddig fizetni nem szerettünk, a további áldozatokra is kedvet kapjunk! Vajha az ajánlott pénzüszveget, midőn ennek leovására törvény is kötelezend, az adózástól még mindig visszaborzadó, vagy az ipar hiánya általi elszegényedése miatt talán fizetni is képtelen köznemesség-től beszédni is olly könnyű legyen, mint azt a zöld asztalnál megajánlani! — A többi tárgyak közül, mellyek leginkább más megyék fölszólításai nyomán szövegére kerültek, s mellyek — utasításunk már lévén — jobbadán tudomásul vétettek, vagy idő rövidsége miatt a jövő országgyűlési tárgyak sorába följegyeztetni rendeltettek, — még megemlítendőnek vélem, hogy Hont vgyének azon ismeretes fölszólítását, mellyben a K. L.nak adandó hírlapirói szabadság kieszközölésére fölkeri meggyökét, — noha senki K. L.nak jeles journalistai jártasságát, s e pályán kitértetett ügyességét kétségbe nem voná, sőt inkább azt többen magasztos szavakkal hangoztaták, — jelenleg a képzelt sérelmet igazoló adatok hiányában pártolándónak épen nem véltük; s csak egyetlen fiatal egyén találkozott, ki nem legérettebb megfontolásból, vagy tapasztalásból, hanem hihetőleg a holdvilágból, vagy a képzeletnek országából köleszöszött eszméi, s kormány elleni alapítlan kifakadásai által igyekezék K.nak jelen érdembeli pártolását kivívni. — A kebelbeli academiái ifjuság néhány tagja által a nm. helytartótanács-hoz intézett kérem-lével, mellyben a maguk közt föllátni szándékukban lévő irodalmi s szavalati magyar körre, mire az iskolai eljáráságtól — a tanuló ifjuság közt minden nevű társulatokat tiltó kegyes intézmények miatt — kielégítő helyben hagyást nem nyerhettek, fősőbb kegyes engedelemért folyamodnak, — megyei pártolásban részesült.

Bel- és külföldi telegraph.

Győrben. Mi Győr városa közelvü életét illeti: mult hó kezdetével kellemes élvezetre nyújtanak alkalmat néhány műkedvelő ifjak és hölgyek, kik daczolva a még többeket elfogott előtelettel, s nem hirtvágy, hanem a jótékony felebaráti szeretet sugallatától ösztönözöttelve, az itteni — esekély fizetésű — székesegyházi karzenészek özvegyei számára szerzendő nyugpénzalapítvány némi növelésére, „az asszony ismerő, vagy ki nyerte meg a fogadást?” ezimű daljátékot a közönség megalégülésére jelesen eljátszák; melly közkívánatra ismételtetvén az érintett jótékony ezélra meglehetősen pénzüszveget jövedelmezett. Csak egy öszinte ohajtsát hagyának e nemes emberbarátok keblünkben: vajha t. i. a magyar ajku, vagy legalább a magyar nyelvben mindannyian eléggé jártos szép keblű, s jeles műkedvelők ajkairól nem német, hanem sokkal inkább szívünkre ható kedves honi hangok lettek volna hallhatók! — Mult hó 20ától fogva van magyar színészetünk, melly Komlóssy és Hegedűs igazgatása alatt itten biztosítván, noha nem minden biralaton fölüli (mert illyent még a fővárosi színpadon is híjába keresünk), de mégis a középzszerűséget meghaladott ügyes szorgalommal igyekszik városi közönségünknek esti mulatságot szerezni; melly még kedvesebb lenne, ha az illetők által ama többnyire egy kaptára vont, kaczeros, és szövevényes francia darabok helyett több saját társalgási vagy nemzeti életünkben merített, s következtetésre reánk nézve nagyobb hatása eredeti szindarabok szemeltetnének ki juték tárgyaul. — A Globe szerint, Haddington első admirálord gyöngékedő egészsége miatt visszavonul, s helyét Ellenborough gróf a hivatalos Gazette szerint a Bathrend nagykereszes vitézévé nevezetett ki. — Mathew atya mentve van: O'Connell maga, mint vární lehetett, fölszólítást intézte az ir néphez ezen érdemes férfi fölségelésére s nevezetes öszveget gyűjtsé számára. És ezélul tüzek ki, Mathew atyát nemcsak

jelen gazdasági zavarodott állapotából kiemelni, hanem számára illő évi jövedelmet biztosítani, hogy ezután áldást árasztó művet szabadon gyakorolhassa. — Rattcliffe gyapotlónó-intézetében Oldhamnál oct. 31-ikén nagy szerencsetlenség történt. Ezen gyárépület egy része rögtön öszzeroskadt és este felkülenez óráig már 14 holt test vonatott ki a romok közül. Azonban 30—40 munkás még hiányzik. — Londonban a mult tavaszon Ashley lord elnökléte alatt alakult „Műbarátok” egylete már eddig 10—12 házat építettett föl, mellyek erősen építvek és szellősök; derek vízárkokkal és csatornákkal vannak ellátva, mi által a víz a felső emeletkebe vezetetik. E házak a munkásoknak ugyanazon bér mellett adának ki, mit azok eddig egészségtelen kamraszállásokért fizetének, és nem kételkedhetni, hogy, ha ezen próbatétel sikeresnek találtatik, nem sokára más társulatok is alakulnak és hasonlóan czelszerűbb és egészségesebb lakásokról fognak gondoskodni a munkások számára, mivel bizton reményelhetni, miszerint a tőkepénzesek pénzei 4 percenttel biztosítvák. Más részről várják, hogy a kormány is sársatornák állítása végett rövid idő mulva intézkedni fog, és a házaknál megkívántató víznek olesó s czelszerű szállításáról, úgy az utezáknak tisztán tartásáról gondoskodni fog. — Espartero Londonban tartózkodik; nem legjobban érzi magát.

KÜLFÖLDI NAPLÓ.

Spanyolország. Paris, nov. 1. Tengo cubiertas mis espaldas (én hátamat megóvtam) mondá Narvaez oct. 15-án az osztyalzatukban öszgyűlt congressus tagjainak; comment! ezen szavakhoz a pirenaisi határokról érkezett tudósítások szolgáltattak. Bizonyos számú francia ezredek parancsot kapának hátrvonalt képezni. Az Ametlier és Martell-től elszedett papirok de Meer báró tábornoki parancsnokkal közöltettek és ez által következett több gyanus személyeknek elfogatása, kik közül nem kevesen Philippina, Portorico, Isla de Pinos (fenyves sziget) és a canariai szigetekbe önkénytelen utat lesznek kénytelenek tenni. Mit mondtak volna a cristinok 1843ban és velük a közvélemény Franciaországban, ha akkorában a kormány Narvaez és parthiveit nemcsak elfogatta, hanem a náluk talaltó levelezéseket is kiadatta volna Esparteronak?

Paris, nov. 2. Mialatt a madridi francia levelező folyvást bizossággal állítja a béke s esend főállását Madridban és Spanyolhon egyéb részeiben, a magán levelek napról napra nyugtalanítóbbak. Több madridi bankházak tőkéjük legnagyobb részét ide s Londonba küldötték, mivel borzasztó eseményektől tartanak. A hatóságokhoz titkos fegyvertárak létezéséről tudósítások érkeztek, azonban a helyek megnevezése nélkül. Leginkább Galicia nyugalma fölött aggodnak, hol Esparteronak partraszállásától rettegnék. A pirenaisi határszeleket Franciaországól szigorúan őrzik, hogy azoknak észrevétlenül áthágása teljes lehetlen. A Perpignanban lakó spanyol consul sürgetése következtében magok a spanyolok, kik kereskedés miatt rendes utlevelekkel ellátva a határszeleken tartózkodnak, fölszólítottak vagy Spanyolországba visszatérni vagy a határszelekről eltávozni. A Carcassonneben elfogott spanyolok részint Dijonba részint más burgundiai városokba utasítottak. Ametlier és Santa Cruz a perpignani börtönben tartatnak, és vagyonuk visszaadásaért mindeddig hiában esdekletek. A takácsregylet Barcelonában négy előjárója helyett, kiket de Meer báró a canariai szigetekbe hurczoltatott, tünstint más négyet nevezte ki. Kiváncsiak valának, valljon ezeket is számkivetni fogják-e, hogy végtére a takácsoknak kihívó daczuk és makaességük megtöressék.

Paris, nov. 4. A fölírás fölötti vitatkozások a spanyol tanácsban gyors folyamatot vesznek. Azon szakasznál, mellyekben a külhatalmasságokkalli viszonyok érintettek, kérdés tetetett: vajljon van-e remény Izabella királynőnek azon külhatalmasságok általi elismerésére, kiknek részéről az mindeddig meg nem történt. A külügyminiszter azt felelé, miszerint a kormány el-tökélt ö fölsége elismerése végett egy lépést sem tenni, mi a nemzet méltóságával legkisebbé is ellenkezőnek. Azonban reményli hogy az elismerés azonnal következni fog, mihelyest az ország jobb szerkezete illő bizodalmat gerjesztend az europai nemzeteknél. A romai udvarrali viszonyok kielégítők. Emittetett továbbá Aberdeen lord nyilatkozata az angol parlamentben, miszerint a spanyol kormány a rabszolgaság sikerteljes elnyomatása végett törvényt bocsátott volna ki, mire Viluma marquis megjegyzé, hogy igazgatása alatt igen is a Cubaban naponként tulayomóbb rabszolgakereskedés gátlására egy rendelet tervezetett, azonban

annak kivitele más fontos ügyek miatt elmaradt. Élénkebbek valának a statusreform fölötti vitatkozások. A legelső szónok Collantes megmutatá Isturiznak hogy önmagának ellenmond. Ugyan ö kívánja a politikai vitatkozások mezejét parlagon hagyni s mégis a tanácskozásokat továbbra akarja halasztani. Hasonlóan kívánja a rendszeres törvények behozatalát, holott azok csak az alkotmányi reform épen olly korszerű mint szükséges. Isturiz jóllehet ügyét tüzesen védte, mégis a válaszfölírás nagy többséggel elfogadtatott. Feszülten várják az itt lakó spanyolok a mindenszentek napjáról tudósításokat, mivel e nap mint mondják általános litörés napja lesz Spanyolhonban. — A National nem verheti ki fejéből, hogy az egész öszszeesküvés történet merő koholmány. Azon férfi, ki Madridban a főrendőri fölviigazattal megbízva van, Aviraneta, minden gyanakodásra méltó. Ez egész életében egyebet nem tett, mint öszszeesküveseket koholt és örököt állított föl; a polgári háboru alatt Bayonneban volt, Don Carlos és tábornokai peccsétit utánozta, hamis aláírásokat és levelezéseket készíte, s ezen eszközök és kémei által Don Carlos-t rabeszélte hogy Maroto-öt elárulja, ezt pedig hogy az infans öt agyon akarja lövetni. Nincs orgyilkos egész Spanyolországban, ki neki egy vagy más alkalommal szolgálataban nem lett volna sat. — Oct. 28-án este új elfogatások történtek Madridban, nevezetesen egynehány egyén a Fulgoso tábornok lakánál állóörököt arra akara bírni, hogy egyenruhájukat adnák át, hogy ezen állótüzeltben a tábornokot hazajöveletek meggyilkolhassák. A vidékről hírek külfönbözök. — Mendizabal Parisban tartózkodik és ellene mond azon vadnak, miszerint a Spanyolországban létező progressistai mozgalmaknak részese lett volna. — Madrid, oct. 30. A válaszfölírási vitatkozások a tanácsban még tartanak. Isturiz egy beszédet tartta egyéni szavazata igazolására. — A hadtörvénszék, melly elé Prim tábornok állittatik, holnap fog öszzeülni.

N. Britannia. London, nov. 2. Mialatt francia lapok Espartero tábornokot a pirenaisusokon át Spanyolországba jutottnak állítják, az alatt ő Londonban beteg szobájához vala bilincselve. A lapok ezen körülményt a pénzesarnok megnyitáskori ünnepeyre vonatkozólag említek, mit Victoria hűgö unoka huga s Guerra spanyol ezredes társaságában egy ezüst müves ablakából a Cityben néze. A honi politika illy termékeny időszakban az angol sajtót kiváltképen spanyol ügyek foglalatostodtatják; minden lapok különbség nélkül vigasztalhatlan állapotban lenni állítják, és közelgő zavaroktól tartanak. Kancsal szemmel tekintenek Franciaországra, mint ezen új nyomor okozójára. A Tahiti fölötti mende-mondak a politikai sajtóban meglehetősen elémultak; helyettük az egyházi lapok és missionarusi egyletek szövik azt tovább. Egyébirant nagyszerű angol tengeri erő gyült össze a nyugati tengeren: Collingwood 80 ágyus, Symour ellen-admiral zászlóhajója; a következő fregattok: Amerika 50, Dublin 50, Fisgard és Thalia mindegyike 42 ágyus; Carysfort, North, Star és Thalbot 26 ágyusok; Daphne és Hazard 18, Basilisk 6, Cormorant és Salamander gőzösök 6 és 4 ágyusok. — A mai „M. Herald” vezércikkében Metternich hűg föltött fényes dicsbeszédet tartalmaz, kiemelve áldást árasztó hatását Ausztriára nézve. — Oxfordban ismét egy puseyitai felekezeti lelkész Penny a romai kath. egyházhoz áttért. Ez egy pár hét óta már a negyedik oxfordi proselyta.

China. A cantoni s hong-kongi tudósítások egész jul. 29-ig terjednek. Az angolok a mult évben a comneifactorai kert falait, mellyek az 1842ki tűz alkalmával lerontottak, újra fölepiték, a kertet egy ajtó által elzárák, ott szoktak sétálni s magukat társalgási jätékekkel és egyebekkel mulatni. Jul. 15-én a chinaiak a kertbe akartak rontani, de ellenállásra találtak. Ern téglákat hajigáltak be, föltörék az ajtót és kényszeríték az angolokat egy csónakon consulatusi lakukba menekülni. Következő estvén ismét egy kövekkel fölfegyvertett portőmeg jelent meg és megkísérté a másik kertet is elfoglalni. Midőn nekik ellenálltak, minden idegent kit hatalmukba ejtének megrohantak. Erre több amerikai birtokosok fegyvert ragadának és öket a factoreitól elűzték. Midőn azok kövekkel kezdték dobálni, ezek tüzeltek rájuk; egy chinai elesett és egy másik megsebesitetett. Az angol és amerikai consul a chinai hatóságokhoz segedelemért folyamodtak, és egy ladix küldetett ki a Boccaban horgonyzó amerikai hadihajó védelmét kikérendő.

Megjelent és **Emich Gusztáv** által minden hiteles könyvnyomtatásnál hapható:
Victor Cousin Jelentése
a közoktatás állapotjáról
Németországban.
Harmadik eredeti kiadás után fordítva
Bórtfay Kálmántól.
Első s második füzet, ára 1 frt. p. p. (2—3)

A külföldi szivarokkal mindenben vetélkedő
Batthyányi és Károlyi

hazai szivarok

egyedül **Hönnig Mátás** hatvani utczai, Mátás királyhoz címzett boltjában kaphatók, még pedig jószágukhoz képest jutányos áron. Az emittetettek kívül kaphatók még **Ipar** és **Nemzeti** igen jó minőségű szivarok is. (3—3)

Statuspapirosok és részvények árkelete.

Bécs, nov. 12-ken 1844.	
3 pcent statusköt.	110 ¹ / ₁₆ p.ft
4 pcent statusköt.	101 —
5 pcent statusköt.	—
1834ki statuskölesön (500 ft)	778 ¹ / ₂ —
1839ki statuskölesön (250 ft)	331 ¹ / ₂ —
1839ki statuskölesön (50 ft)	—
Pesti lánchíd-részvény (100 ft)	106 —
Gőzhajó-részvény (500 ft)	558 —